

Transgenikoek kantzerra dakartela demostratu dute

Fukushiman atomoarekin gertatu bezala, transgenikoen komertzioan bonba lehertu da Frantzian. Denbora kontua baino ez da gure artera iristea ezta ez eraginak. Bat, Genetikoki Eraldatutako Organismoek (GEO) osasuna kaltetzen dutela demostratu da. Bi, eztabaidan ikusi da multinazionalen kontrolik eza zein beldurgarria den.

| PELLO ZUBIRIA KAMINO |

ZERBAIT JAKIN DA EUSKAL HERRIAN ere, Frantziako zientzialari batzuek demostratu dutela GEOek minbizia eragiten dutela. Laster jaurti diete gorotza gainera, ikerlari ez fidatzekoak, sagu bereziak, fundamentuzko prozedurarik ez. “Azken finean batzuek diote gauza bat, besteek bestea, ezer garbirik ez”.

Horrelako kontsolamenduen aldekoa izan behar du Eusko Jaurlaritzan osasun sailburu den Rafael Bengoak, emakumeen bularreko minbizian euskotarrak zein aitzinamendu handiak egin dituzten gorripatzean berotu eta esan duenean: “*Este es un buen momento para tener un cáncer de mama, y mejor en Euskadi que en el resto del Estado porque es evidente que podemos intervenir más y mejor*”. Halako pagotxarekin, zertarako kezkatu kantzerren jatorriez?

Bengoja jauna horrela mintzo zen egun berean TF5 telebista publiko frantsesak erreportaje zabala eskaini zuen arratoi emeei titietako kantzerra eragiten dien zerbaitez: *OGM, vers une alerte mondiale* (GEO, mundu mailako emergentzia, libreak euskaratuta). Gaia: Gilles-Eric Seralini buru duen taldeak Monsantoaren arto transgenikoaren toxikotasunaz argindako ikerlanaren xehetasunak.

Hilabete luzez Clément Fonquernie eta François Le Bayon kazetariak jarraitu eta filmatu dute

Seralini eta bere taldeak Criigen elkarteak eta Charles Léopold Mayer fundazioek babestu eta hein batean Carrefour bezalako banaketa korporazioek —antza, behi eroen eskandaluarekin eskarmentua harturik— finantzatzen lagundutako ikerlana.

Transgenikoen, kimikaren eta hazien multinazionalen beldurrez, isilpe zorrotzean aritu dira ikerlariak. Hazia berme osoz eskuratzea, arratoienezko janari bihurtzea, zertifikazioak, ekipoa osatzea, isilpean aritu beharra... hor bada gaia beste film baterako, *thrillerra* seguru.

2009an abiatuta, 2011ko abenduaren 16an aurkeztu zituzten lehen emaitzak, Criigen elkartearen Parisko egoitzan, atek itxirik. Ikerlan bikoitza, Monsantoaren NK603 arto transgenikoaren eta konpainia beraren *Roundup Ready* pestizidaren eraginak behatu dituzte laborategiko arratoietan, erakutsiz baietz, minbizi kopurua nabarmen handitzen dutela, batak bakarka, besteak eta biek elkarrekin.

Lehenagoko ikerlan guztiak industrialek berek emandako informazio hutsez egin direla salatu du Corine Lepage ingurumen ministro ohiak. Multinazionalak, pixkanaka azaldu diren dokumentuek erakutsi dutenez, bazekiten pestizidek bezala transgenikoek kalteak eragiten

Frantziako telebista eta agentziek hedatutako irudietan, Criigen laborategia baita Gilles-Eric Seralini irakasleak eta bere taldeak bi urtez zaindu dituzten arratoietako batzuk. Hirurek dauzkate tumore ikaragarriak. Eskuinekoak arto “klasikoa” janez, Monsanto konpainiaren Roundup pestizidaz kutsatutako ura edan du hilabete luzez, hura usatzen den sorotan edozein herritarrek nozitu dezakeen dosian. Erdikoa Roundupez tratatutako sorotan hazitako Monsantoaren NK603 arto transgenikoz bazkatu dute. Ezkerrekoak pestizidarik gabe hazitako NK603 arto transgenikoa jan du. Gainerakoan, Seraliniren ikerlanak munduan zabaldu duen zalapartarekin onura bat gehiago ekarri dio gizarteari: GEOen propagandistek, Seralinirena mesprezuz abaildu nahi izan dutenek, beren ikerlanak galbahe beretik pasatu beharko dituzte aurrerantz.

zituztela, baina hauek estatistikoki txikiak zirela sinetsi egin behar zitzaie, industriako sekretu ditxosozkoan babestuta xehetasunik emateari uko egin diotelako beti.

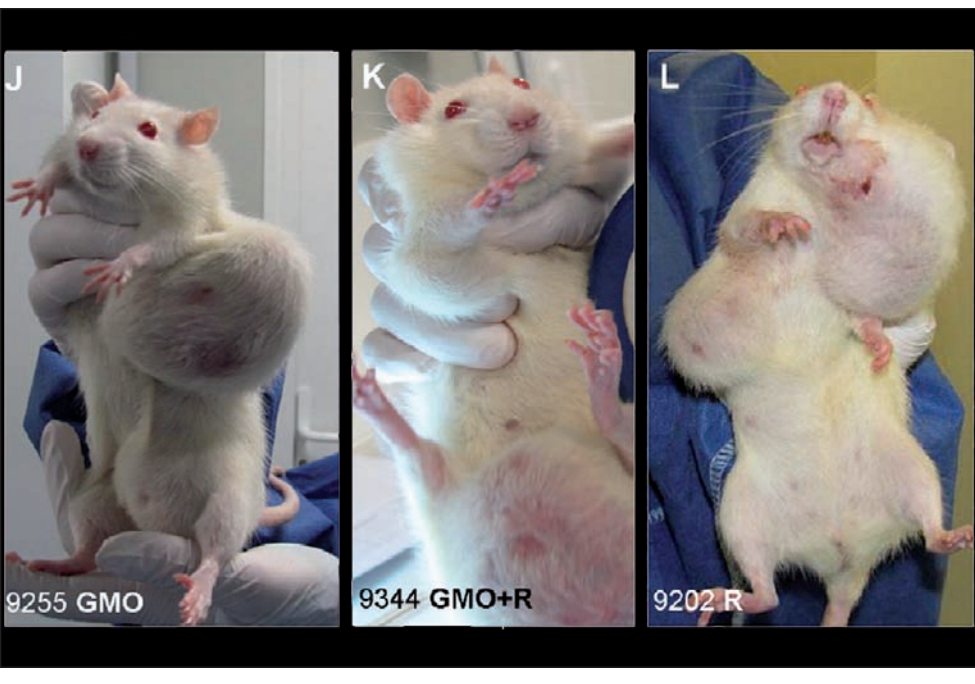
Bitxikeria bat: Europar Batasunak multinazionalen funtsean ez die eskatzen GEO landare bat beste arrunt baten berdina dela azaltzea baizik, ez zaie eskatzen produktu kimikoen zorrotasunez testatzea haien osasunaren garapena.

Seraliniren ikerlana alde askotatik da berria: bi urteko ikerlana da eta ez hilabete bakan batzuetakoa, arratoi kopuru handi batekin burutu da, parametro asko —odola, pixa, organoak eta abar— aztertuz, tartean orain arte ukitu gabe zeuden hormonalak.

Moratoria GEOentzat

Lau modutan elikatu dituzte arratoiak: bat, ohiko elikagai ez-GEO kutsatugabez; bi, aurrekoak bezala baina edarian Roundup pestizida erantsita; hiru, pestizidarik gabeko GEOz, eta lau, Roundupez tratatutako GEO artoz.

GEO artoa hautatu da European gehien ereiten delako eta Roundupa transgenikoen hiru laurdenak pestizida hori toleratzeko sortu direlako. Zenbat Roundup? Hiru dosi ezberdinetan: batetik, nekazaritzan darabilten inguruetan herritarrek iturri-

dira proportzioan handitzen, eta alderantziz: “Agian honek erakusten digu dosi txikiak saturatu duela sistema”, argitu du Seralinik.

Esperimentuak, hala ere, ezusteko berezi bat azalera du. GEO artoa kontsumitzeak kalteren bat eragitekotan toleratutako pestizidagatik izatea espero baldin bazitekeen, ikerlanak proposatu du transgenesiak berak ere ondorioak dituela, landarearen genomak esku hartzeak dakartzala kalteak sortzaileek aurrekusi gabeak.

Seralinik aurkitu du transgenikoz elikatze hutsagatik arratoiak, eta batik bat emeak, azkarrago hil direla. Zergatik eta nola eragin du landare baten gene bat aldatu izanak hura irentsi duen abere baten organismoan tumorea edo bestelako gaixotasunak sortzea? Lan handia egin beharko da prozesuak ulertzeko, geneek bizitzaren mekanikak darabilten jardura oso hein txikian ezagutzen baita oraindik.

Europar gaur arto eta patata transgeniko bana baizik ez daude legeztatuta nekazaritzan. Aldiz, mundu osotik Europak 27 milioi tona GEO soja dakar aziendak bazkatzeko. Askoz handiagoa da mundu osotik helduta elikagaietan europarrek ahozartzen duten GEO kopurua. Seraliniren eskaria garbia da eta bikoitza. Bat, moratoria GEOentzat. Bi, ikerketa serio eta independenteak GEOen gisako edozer legeztatu aurretik. Prekauzio printzipioa aplikatzea baizik. Baina zuhurtasuna eta gardentasuna eskatzea iraultzaileak dirudi gaur. ■

ko uretan hartzen dutena, bigarren landareak jasoko duena adina, eta azkenik Roundupa darabilen nekazariak jasoko duenaren erdia.

Emaitzetan, lehen ondorioa hilkortasun tasak erakusten du: GEOz elikatutako arratoi emeen artean %600 gehiago dira hilak. Ez dago estatistikan aditua izan beharrik ulertzeko.

Kontua da hilkortasun tasak 3 hilabetetik aurrera hasten direla nabarmentzen ikerlan honetan. Kasualitatez bezala, multinazionalen Europako agintariei erakusten dizkieten ikerlanetan arratoiak gehienaz hiru hilabeteraino aztertzen dira.

Seraliniren ekipoak arratoiak mundualdia osatzea baimendu die,

ikerlanak funtsa izan zezan, eta hil ahal diseinatuz aztertu du 200 animalietako bakoitza. Hilabeteak aurrera joatearekin, GEOz elikatutakoetan tumoreak ugartuz doaz. Gero eta handiagoak, animalien pisuaren laurdena adinakoak batzuetan. Ikaragarriko kozkorak.

Tumoreak emetan %94 titietakoak dira; arretan giltzurrun, urdail, heste eta abarretakoak, baina hauek ere badira titietakoak, Seralinik dioenez “nahikoa gauza bitxia eta adierazten diguna hor badela hormonaren arazoren bat”.

Aldiz, eraginak ez dira irentsitako dosiaren araberakoak, eta hau ere aurkikuntza bat da. Arratoi biziak aurrera joan arau, dosi txikienetatik handiagotara tumore arazoak ez

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira